Briefwisseling tussen Menno ter Braak en J.J. Slauerhoff 1934-1935

Menno ter Braak en J.J. Slauerhoff

Editie: Stichting Menno ter Braak

bron
n.v.t.

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/braa002brie12_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. Stichting Menno ter Braak

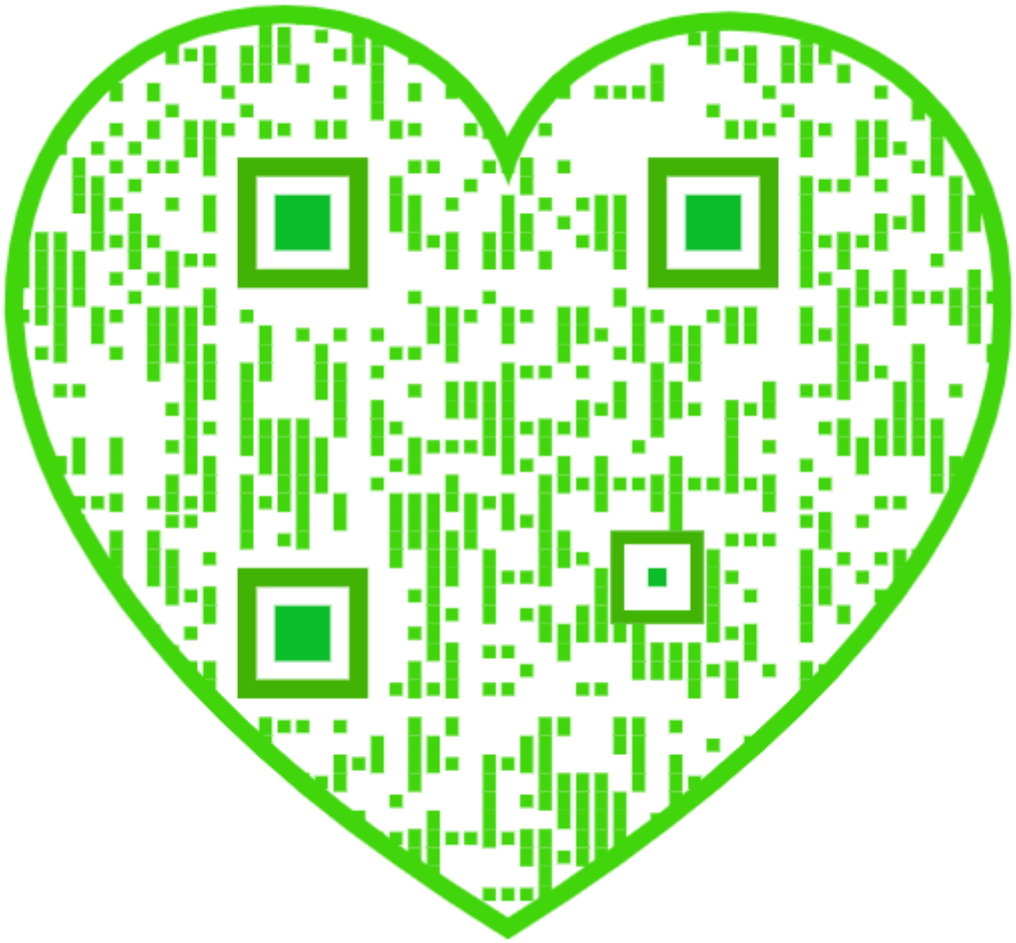

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak

Tanger, [31 juli 1934]

aant.

Tanger, 31 Juli

Beste t. Braak,

Hierbij eenige verzen. Van Eddy hoorde ik dat er gebrek aan was - Denkelijk komt hij hier, met hem zal ik dus nog wat uitzoeken -

Nog wel dank voor je moeite inzake manuscripten - Waarom laat je niet eens wat hooren? Je zwijgt - als een nazi - maar dat is een contradictio dus - als een mof.

Hoe gaat het in de politiek?

Hartelijke groeten

Slau.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak

Parijs, 13 november 1934

aant.

aant.

aant.

Parijs, 13 Nov. 34.

Beste ter Braak,

Over eenige dagen zal ik hoogstwaarschijnlijk in Holland zijn en hoop ik ook jou te zien -

Enkele verzoeken gaan vast vooruit.

Vooreerst - ik hoorde dat je met een inspecteur van politie indertijd Katendregt hebt verkend. Dat zou ik ook graag eens willen doen, als ik tijd heb.

Dan zou ik gaarne een redactie wijziging van Forum zien - Ik geloof dat als je je persoonlijkheids-ideaal etc. wilt handhaven dat je dan wel alle zeilen bij mag zetten - en vooral aan de jeugd denken.

En Forum is ook zoo'n zeil, misschien maar een gaffel maar 't helpt toch.

Nu vind ik dat er van een van de redacteuren zeer weinig uitgaat, en allerminst geschikt is, de jeugd te boeien te trekken te bezielen.

Ik bedoel V. v. Vriesland -

In het tijdschrift zelf is niets van hem te merken. In de Rott. Crt. staat hij allerminst op de bres. De Orient wordt geprezen door Hubert Noot, Uyldert hemelhoog verheven door Verwey allerlei juffrouwen in rotproza boeken door hem zelf.

Dus is zijn figuur allerminst geschikt de jeugd ontzag in te boezemen en vertrouwen.

Ik verzoek je of jullie de redactie te wijzigen het verder zonder V. v. Vriesl. te doen of een jongere te nemen -

Van werken voor mij zelf zul je mij wel niet verdenken: *iets* wil ik nog wel van de vrijbuiter houden, en niet redacteur worden.

Mocht hier niet voor worden gevoeld, dan moet ik mijn medewerking ten eenen maale *stop* zetten.

En zal in andere tijdschriften Groot Ned, Stem etc. verder publiceeren - Ik verander niet van meening. Eddy is 't hier wel eenigszins mee eens.

Schrijf mij s.v.p. over een en ander aan dit adres.

Dr H. Feriz Koninginneweg 130 *Amsterdam*

P.S.

Ik zie toevallig voor de afzending je brief aan Eddy. Je bent het dus ‘au fond’ met mij eens en met hem, en bent toch van plan te berusten in t feit dat ik opstap.

Dit begrijp ik van jou niet. Je moet toch het belang inzien van een *levende* redactie en je laat het maar zoo geheel volgens het oude systeem.

Ik hoop dat je je bedenkt en iets doet. Mocht je scrupules hebben dan zal ik zelf de zaak wel aanhangig maken. Maar 't ligt op jouw weg.

Persoonlijkheid! Jeugd! Vitaliteit! Et ou sont ils, chez Monsieur de Vriesl?

tàt

Slau

P.S. Hierbij ook een fragment ‘Leven op aarde’ dat ik op aanraden v Eddy omwerkte om te worden gepubliceerd. Zetsel kan nog gebruikt!?

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
J.J. Slauerhoff

Den Haag, 15 november 1934

aant.

aant.

aant.

Beste Slauerhoff,

Dank voor je beide brieven, die ik vandaag ontving. Je houdt me ten goede dat ik daarop precies antwoord wat ik je te zeggen heb (en typ, omdat ik een doorslag aan Eddy wil zenden); alles geschiedt in de meening, dat je van mij over deze aangelegenheid geen complimenten zult willen hooren, maar mijn opinie.

Vooreerst heb ik dit tegen op je plotselinge actie, dat je er blijkbaar geen idee van hebt, op welke voorwaarden het verleden jaar mogelijk is gebleken Forum voort te zetten. Ik ben volkomen bereid geweest het tijdschrift te laten crepeeren, zooals ook Eddy je zal bevestigen; en pas de overweging, dat een tijdschrift beter was dan geen tijdschrift, dat, bovendien, wat de inhoud van het Holl. deel betrof, geen water in den wijn behoefde te worden gedaan, heeft mij destijds doen besluiten de combinatie met v.V. en de Vlamingen te wagen. Waarachtig niet voor mijn eigen pleizier, want

al ben ik geen avonturier, een verredacteurd literator ben ik evenmin; ik geef dit baantje aan de eersten den besten cadeau, die het overneemt.

Met name de combinatie met v.V. werd door den uitgever gewenscht, omdat hij een naam is en geacht kon worden sympathiek te staan tegenover onze 'richting', ook al had hij er dan ook zeker geen essentieel aandeel aan. Toen dus de redactie werd gevormd, verzekerde de aanwezigheid van Vestdijk daarin mij (want ik ken hem heel goed en weet wat ik aan hem heb als redacteur), dat ev. verrassingen van de kant van v.V. (die overigens in den loop van het jaar vrijwel uit zijn gebleven) door de stemverhouding van 2 tegen 1 zouden worden onmogelijk gemaakt. Ik heb in dit opzicht gelijk gehad; wat in Forum is verschenen, is nooit door v.V. met welke middelen ook erin gebracht tegen den pertinenten zin van Vestdijk of mij. Ik wil je graag toegeven, dat verzen als die van Keuls niet geplaatst zouden zijn, wanneer wij onzerzijds ook niet *rekening* wilden houden met de aanwezigheid van v.V. Kleine concessies zul je in iedere redactie aantreffen; groote zijn niet voorgekomen, en ik wil hopen, dat je me op mijn woord gelooft, als ik je dat zeg.

Zoo is dus het fundament van het tegenwoordige Forum. Je kunt daarop neerzien; het is je goed recht. Ik denk bovendien anders over onze invloed op de jeugd dan jij en ben van meening, dat de aanwezigheid van v.V. daarmee niets te maken heeft. Ik vermoed, dat v.V. zelf ook wel niet zal meenen, dat hij in Forum een groote rol heeft gespeeld; en waarom hij, wiens ideeën nogal afwijken van die van Vestdijk en mij, prijs stelt op dit redacteurschap weet ik ook niet precies. Maar dat gaat mij momenteel verder ook niet aan. Ik heb hier als mederedacteur van v.V. alleen te constateeren, dat hij zich in alle opzichten en ondanks alle meeningsverschilen tegenover ons loyaal heeft gedragen.

Op grond daarvan ben ik niet van plan een actie achter zijn rug om of zelfs vlak voor zijn neus te beginnen, die tegen hem gericht is. Ik begrijp niet, dat je, in plaats van ev. zelf het initiatief te nemen en v.V. in zijn gezicht te zeggen of te schrijven wat je van zijn persoonlijkheid denkt, mij een actie wilt laten ondernemen, die afgezien van alle litteraire overwegingen neer zou komen op een collegiale ploertenstreek. Dat is misschien wel wat sterk uitgedrukt, maar het komt er toch op neer. Liever dan dit te doen gooi ik den boel er bij neer en laat Forum explodeeren; je plotselinge begeerte om in De Stem te schrijven zal dan zelfs voor het 'oog der wereld' niets vreemds meer hebben en je neiging om de jeugd een goed voorbeeld te geven zal door dit 'Stem'-Canossa zeker aanmerkelijk worden versterkt.

In den grond van den zaak komt het hier op neer, dat jij een andere opvatting hebt van dit tijdschrift dan ik. Voor jou zit de vitaliteit vast aan een persoon in de redactie, voor mij is het sedert verleden jaar anders: wij hebben Forum in dezen vorm voortgezet, omdat wij anders geen publicatiemogelijkheid zouden hebben. Ik heb getracht daarbij het oude karakter zoo zuiver mogelijk te bewaren, maar ik ben me er volkomen van bewust, dat in deze verrotte crisistijd Forum alleen kan bestaan in deze combinatie; en ik ben zoo vrij geweest mijn eigen 'vitaliteit' niet afhankelijk te maken van een of andere minder geslaagde bijdrage in Forum. Daarbij wil ik je er toch even aan herinneren (het kan misschien geen kwaad, nu je de 'Stem' de klandizie gaat gunnen), dat iemand als Eddy, behalve zoo nu en dan in Gr. Ned., al zijn werk, dat hij in dezen jaargang heeft gepubliceerd, wel in zijn schrijftafel had kunnen houden zonder Forum (hij is n.l. niet zoo getapt bij 'De Stem'); hetzelfde geldt gedeeltelijk voor mij; voor jou wellicht minder, omdat je werk door toevallige vormquaesties zich gemakkelijker voor andere tijdschriften leent. Als Forum verdwijnt

zijn E. en ik, daarop komt het neer, aangewezen op Gr. Ned., en je weet wat dat zeggen wil, zoolang Coenen daar nog figureert.

Nu geloof ik inderdaad, dat zonder v.V. Forum ook zou kunnen bestaan; of een jongere redacteur (wie?) verbetering zou brengen, betwijfel ik, omdat een tijdschrift nog niet bepaald conservatief behoeft te zijn om een tijdschrift van een bepaalde 'leeftijd' te zijn. Maar soit, laat het voor mijn part een verbetering zijn; dan lijkt het me nog, dat het op jouw weg ligt in den eerste plaats v.V. eerlijk op de hoogte te stellen van je bezwaren en te zien, wat hij daarop te zeggen heeft. Zulk een actie is rechtuit en niemand kan je beletten haar te beginnen. Ik wil je ook dadelijk zeggen, hoe ik me daar tegenover verhouden zal. Wij moeten in Dec. propaganda gaan maken voor den nieuwe jaargang; het is dus gemakkelijk genoeg voor jou om voor dien tijd Forum in de lucht te laten vliegen. Immers, maak jij de actie aan den gang, dan zal ik v.V. niet alleen door collegialiteit kunnen en willen handhaven, omdat ik jou als medewerker niet wil missen, en collegialiteit voor mij alleen een soort 'fatsoensquaestie' in het optreden is; maak jij de zaak dus rechtstreeks aanhangig, dan zal ik je in veel opzichten bij moeten vallen waar het je persoonlijke bezwaren tegen v.V.'s 'decadentie' van den laatsten tijd betreft; v.V. zal uiteraard bedanken als redacteur, ik zal zoo vrij zijn hem op dit moment te volgen en, als Vestdijk de onderneming niet alleen voort wil zetten, zul je dus het volgend jaar van Forum geen last meer hebben. Dat ik bedank, als v.V. bedankt, staat voor mij hierom vast, omdat ik, bij alle bezwaren tegen zijn slapheid, niet de noodzakelijkheid zie van deze plotselinge crisis.

Een ander aspect krijgt de zaak, als jij, loopende den volgende jaargang, een voorstel ter tafel brengt over een reorganisatie het jaar daarop. Dan heeft je actie niet het karakter van een campagne tegen v.V. alsof die de erfzonde der Forumbijdragen zou vertegenwoordigen, en is ieder idee de moeite van het bespreken waard.

Ik zou het op prijs stellen, als je uit dezen brief één ding minstens wilt concludeeren: dat ik niet 'berust' in je weggaan als medewerker, maar dat ik evenmin een unfaire campagne tegen iemand, met wie ik op vriendschappelijke voet omga, wil beginnen; begin jij, dan weet je nu precies, wat daarvan het gevolg zal zijn, wat mij persoonlijk betreft. Je hoeft je daardoor overigens geenszins te laten weerhouden, want als je Forum onder andere redactie tòch blijkt te kunnen voortzetten, zal ik graag blijven meewerken.

Het liefst was het me, als je de zaak mondeling met mij behandelde, alvorens actie te beginnen. Deze brief zal zeker misverstanden wekken, die we al pratend in een half uur opruimen kunnen.

h.gr.,
tt. MB

N.B.*Natuurlijk* geloof ik niet aan een ambitie jouwerzijds naar het redacteurschap! Ik veronderstel bij jou een [gezindheid], die ik weet te apprecieeren, maar in dezen niet deel. Alleen je ultimatumtoon kan ik niet bewonderen.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak

[5 februari 1935]

aant.

aant.

Beste Menno,
Hierbij laatste brief v. Vriesland en copy van mijn antwoord. Ik geloof dat we nu binnenkort een zuivere toestand bereikt hebben, nu niet doorgaan zou een zeer ònzuivere toestand scheppen. Inmiddels festina lente, is geloof ik een goede spreuk. Maar daar we 't eigenlijk allemaal eens zijn - Vriesl. zelf - tenminste volgens zijn brief ook - zal de zaak wel in 't heldere komen. Alleen zonder roes!
Hartelijk
je Slau

Amice v.V.
Inderdaad iets dat steeds herhaald mòet worden kan moeilijk anders dan vervelen.
Je wilde blijkens je eerste brief je houding t.o.v. de literatuur *niet* wijzigen - in een actievere dus moest ik er wel op terugkomen.
Inderdaad lijkt het mij *dan* wenschelijk dat je als Forum redacteur aftreedt.
Om misverstanden te vermijden zeg ik er meteen bij dat ik in geenen deele nu nog later een redacteurszetel ambieer. Ik voel wèl dat ik er niet genoeg aan kan doen, en mijn eerzucht gaat die richting niet uit.
Degenen die 't met mij eens zijn, waarnaar je informeert zijn o.a. Menno ter Braak, S. Vestdijk, E. du Perron. Ook zij betreuren het dat je je gaven van hoofd en hart niet beter aanvaardt, *precies* even sterk als ik.
Het ligt niet op mijn weg, een concreet voorstel te doen in den zin van plaatsvervanging, wèl uitdrukking te geven aan dit *algemeen* gevoelen.
Ik hoop dat je onderscheidt dat dit een *literaire* aangelegenheid is. Zoo niet tant pis.
Met vr gr
Je Slauerhoff

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Parijs, 15 februari 1935

aant.

aant.

aant.

Beste Menno.
Op je brief wil ik alleen antwoorden dat in mijn brief *niet staat* dat jullie ook v.V. als redacteur wilt laten aftreden (‘Ik stel dus voor ... *etc*’). Begin maar met mijn brief behoorlijk te lezen.
Dat jullie 't principieel met [mij] eens waren lijkt mij zoo evident dat ik waar v.V. dit pertinent vroeg het ook moeilijk verzwijgen kon.

Ten overvloede heb ik dit punt t.o. v.V. nog recht gezet.

Ik vind het geheel nog al gek: van een tijdschrift dat de *persoonlijkheid* voorstaat, wil men à tout prix iemand als redacteur handhaven die zijn persoonlijkheid *voor zoover hij die heeft* al jaren lang verloochent en verkwanselt.

Ik vind het aardig van je dat je 't nog op een punt, in je brief aan v.V., verwaardigt met mij eens te zijn -

Ik meen dus 't mijne gedaan te hebben door v.V. ook er op te wijzen dat het voorstel van aftreden van mij uitging (wat er ook staat). Van die blaam ben je dus gezuiverd.

h.gr

Slauerhoff

Merci pour votre article.

Ik sluit brief v.V. in, lees hem en zend hem door dat is 't makkelijkste.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak (de redactie van *Forum*)

Parijs, 25 februari 1935

aant.

aant.

B.t.Br.

Hoe staan nu de zaken. Ik hoor niets. Ik hoop dat de persoonlijkheid en de eerlijkheid hebben gezegevierd boven opportunisme en tijdschriftenpolitiek.

Zoo niet dan begrijp je wel dat ik alleen of met enkele medestanders verder *moet* gaan al is 't niet prettig. In een tijdschrift dat zulke principes huldigt, kan men niet zoo *voos* zijn - dan geeft men anderen werkelijk zeer veel vat. Men kan dan de stelling opwerpen: *Vr. is voozer dan Coster*.

Je Slauerhoff

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum.

Menno ter Braak
aan
J.J. Slauerhoff

Den Haag, 25 februari 1935

aant.

aant.

Beste Slauerhoff

Zoojuist je briefkaart ontvangen. Mijn excuses over mijn lange stilzwijgen; maar ik had het zoo druk (o.a. door tijdelijk uitgeschakeld zijn van de filmredacteur), dat ik alle correspondentie liet liggen, om door het werk heen te komen.

Voorzoover ik je briefkaart en vorige brief heb kunnen lezen (je moet me niet kwalijk nemen, dat het na hulpverleening van anderen nog maar gedeeltelijk is gelukt, in ernst!), maak ik er uit op, dat je nog steeds niet begrijpt, wat mij beweegt met van Vr. solidair te zijn. Wij hebben naar aanleiding van je aanvallen op v.Vr. vergaderd, nadat deze kennis had genomen van mijn doorslag brief aan jou. Vestdijk en ik hebben in deze vergadering met v.Vr. geheel openhartige de quaestie van de artikelen in de N.R.C. besproken, en v.V. heeft ons in dezen klaren wijn geschonken. Hij verklaart, dat hij de kronieken, waar jij aanmerking op maakt en waar wij ongeveer dezelfde bezwaren tegen hebben, *niet* als representatief voor zijn persoonlijke denkbeelden beschouwt, maar door zijn baantje geen gelegenheid heeft om ze anders te schrijven dan hij doet. Op de meest loyale manier erkent hij dus 'overmacht' en hij heeft er geen doekjes om gewonden, dat hij aan deze stukken geen waarde hecht; hij heeft mij permissie gegeven, jou dat vertrouwelijk mee te deelen, in de verwachting, dat je het niet als een aangelegenheid voor de algemeenheid zult beschouwen, maar als een eerlijke verantwoording aan Vestdijk, jou en mij ter opheldering in dit 'conflict'. Hij heeft er ook niet het minste bezwaar tegen, dat wij op die artikelen, die hij schrijft als 'wij', anoniem red. van de N.R.C., critiek uitoefenen. Van ons heeft hij daartegenover de erkenning gevraagd van zijn persoonlijkheid als redacteur van Forum en als dichter en criticus 'voor zijn pleizier'; het spreekt vanzelf, dat wij dat gedaan hebben. Ik heb je al eerder geschreven en gezegd, dat wij de aanwezigheid van v.Vr. in de redactie op prijs stellen, en dat onze bezwaren niet zijn critisch oordeel in *onze* aangelegenheden gold. Dat hij geen ander middel ziet, om zijn betrekking aan de N.R.C. te combineeren met een litterair critiek, zooals wij die zouden wenschen, is een zaak, die hem persoonlijk aangaat, maar waarmee Vestdijk en ik ons na zijn openhartige verklaring niet verder wenschen te bemoeien. Ik zelf weet bovendien te goed, wat er aan de journalistiek vastzit en ik heb niet de minste lust om over v.Vr. zedemeester te gaan spelen, omdat ik toevallig misschien (maar zeker ook door de aard van mijn positie, die geen bureauwerk meebrengt) meer van mijn persoonlijkheid in mijn artikelen kan onderbrengen.

Dat v.Vr. weinig schrijft, is volkomen waar; maar ook dat heeft hij met ons besproken zonder het te idealiseeren. Voor ons is dat geen reden, om zijn redacteurschap ongewenscht te achten, al zullen wij het op prijs stellen, als hij meer schrijft in het vervolg.

Ik mag lijden, dat dit de laatste brief is, die ik over het 'incident' behoef te schrijven. Ik van mijn kant heb weinig lust om nog eens terug te komen op het m.i. zeer zonderlinge gebruik, dat je van de namen van Vestdijk. Eddy en mij hebt gemaakt; blijkens schrijven van Eddy gaat hij daarmee evenmin accoord als wij. Ik vind, dat er op dit moment belangrijker dingen te doen zijn dan over dit vraagstuk door te zaniken, en daarom stel ik je voor deze kant van de zaak maar blauw-blauw te laten. Dat je Vestdijk en mij daardoor noodzaakte ons al op zuivere collegiale gronden met v.Vr. solidair te verklaren (je zult toch niet verwacht hebben, dat wij door jou, buiten ons om, v.Vr. zouden laten 'wippen'?), heeft de kernquaestie niet bepaald verhelderd, maar soit.

Jij kunt, vanuit je aangename verte, deze behandeling van de aangelegenheid voor mijn part als 'tijdschriftpolitiek' beschouwen. Ik heb geen moed, om daarover nog eens met je te discussieeren. Het spreekt vanzelf, dat, als menschen van op verschillende punten uiteenloopende overtuiging samen een redactie vormen, politieke momenten voorkomen. En waarom ook niet? Een tijdschriftredactie is geen geloofsgemeenschap, en zeker niet de redactie van Forum. Maar van belang is (en

het is misschien niet kwaad geweest, dat je initiatief daartoe de directe aanleiding bood), dat Vestdijk, v.Vr. en ik over de dingen, die werkelijk ronduit eens moesten worden besproken, op de prettigste manier en zonder hypocrisie hebben kunnen bespreken. Dat het voor mij persoonlijk een voldoening is te weten, dat ik van die artikelenquaestie in de N.R.C. nu een juist beeld heb, spreekt vanzelf.

Ik hoop, dat je met deze uiteenzetting genoegen wilt nemen. Hoezeer het ons zou spijten, als je in deze meeningsverschillen aanleiding zou zien om niet meer mee te werken, heb ik je al geschreven, en ik ga het niet nog eens in den breede herhalen, want van soebatten houd ik niet. Ik heb als secretaris van Forum geprobeerd te doen wat mij het beste leek voor het tijdschrift en ik kan je niet tegenhouden, als je daarmee niet accoord gaat en perse weg wilt gaan. Nogmaals ik hoop, dat het niet het geval zal zijn.

m.h.gr.

Ter Braak

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak (de redactie van *Forum*)

Parijs, 3 maart 1935

Geachte Redactie

Veroorloof mij naar aanleiding van het hiervoor besprokene en beschrevene de volgende opmerkingen te maken.

Vooreerst wil ik U een parallel voorhouden. Een arts die zijn hoofdberoep uitoefent als charlatan en daaruit zijn voornaamste inkomsten heeft is tevens lid ja bestuurslid van een specialistenvereeniging terwijl hij als specialist ook weinig of niets presteert maar toch in zijn functie wordt gehandhaafd ondanks de gerechtvaardigde kritiek van vakgenooten ja van medebestuursleden die hem evenwel toch handhaven.

Gelooft gij dat zooiets in de praktijk mogelijk is?

Neen in die mate niet.

In de literatuur blijkt dit wel mogelijk. Daaruit blijkt dat het met die literatuur of met de beoefenaars niet in den haak is en vooral dat hun hoog opgeven over het eminent belang der persoonlijkheid niet ernstig kan worden genomen. Ik wensch nogmaals te constateeren dat de redacteur Vestdijk deze formule vond op de mederedacteur van Vriesland toegepast:

'Iemand die niets meer produceert en nog minder vertegenwoordigt' - dat de redacteur Ter Braak zich in minder besliste termen toch met het oordeel van ondergeteekende vereenigde en dat de voorname medewerker Du Perron op de redacteur v Vr. dezelfde termen toepast als op hun aller tegenstander de heer Coster.

Naar aanleiding van een en ander verzoek ik te worden beschouwd niet langer medewerker van Forum te zijn. ik verzoek de redacteur ter Braak dit in zijn lijfblad het Vaderland te publiceeren in de volgende bewoordingen: 'J. Slauerhoff is opgehouden te zijn medewerker van het tijdschrift Forum en heeft met de zoogenaamde Forumgroep niet meer uitstaande'.

Verder verzoek ik dat van deze brief door de *geheele* redactie van Forum kennis wordt genomen en dat mij daarvan kennis wordt gegeven. In dat geval zal ik afzien

van publicatie van een en ander, hoewel daartoe begrijpelijkerwijze bij mij wel eenige lust bestaat. Want m.i. is het onoprecht dat men euvelen die men bij tegenstanders laakt en bestrijdt in 't eigen kamp onverzwakt laat voortbestaan en zelfs in de hand werkt.

Gaarne van de Heeren de dw
J. Slauerhoff

P.S. Eddy vindt deze brief wat scherp en de indruk van nijdigheid maken. Misschien is 't *eerste* waar - maar ik geloof dat het toch mijn gedachten over jullie gesten goed weergeeft en voor de relaties in het ‘redactioneele’ van jaren verkieslijk.

t à t Slauerhoff

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

Menno ter Braak
aan
J.J. Slauerhoff (Parijs)

Den Haag, 8 maart 1935

Waarde Slauerhoff

Naar aanleiding van je brief van 3 Maart deel ik je mee, dat ik niet gewoon ben handelingen te verrichten onder pressie van chantage met particuliere correspondentie en particuliere gesprekken. Je kunt er dus van verzekerd zijn, dat ik, zoolang je deze pressie volhoudt, geen enkel bericht in ′Het Vaderland′publiceer, noch je brief aan van Vriesland ter lezing doorzend.

Je kunt dus nu je gang gaan en met onthullingen voor den dag komen. Je houdt me ten goede, dat ik, zoolang je brief van 3 Maart van kracht blijft, alle relaties tusschen ons als verbroken beschouw.

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak

9 maart 1935

aant.

Zaterdag 9 Maart ’35

Beste Ter Braak

Ik kan me voorstellen dat het een lastige situatie voor je is en je geprikkeld voelt - wij waardeeren hier je goede bedoeling Forum te behouden als publicatiemogelijkheid, maar ik kan mijn standpunt toch niet prijsgeven. Evenmin als ik toen schreef dat jullie 't voorstel van Vr.'s aftreden steunden, evenmin *dreigde* ik nu met publicatie - ik wil 't juist liefst vermijden.

Maar waar jij (jullie) mij vlijtig gedesavoueerd hebt is het toch mijn goed recht te verlangen dat de redacteur V. Vriesland ook de opinie *kent* die men van hem koestert,

en je kunt er wel over correspondeeren maar *recht* een brief door mij aan de Forum redactie gezonden, bij je te houden heb je niet.

Ik onderschrijf *niet* de subtiele onderscheiding tusschen vertrouwelijke en zakelijke gesprekken; ons onderhoud ging altijd juist over die aangelegenheid.

Verder: 't is toch te gek mijn heengaan niet in 't Vaderland te willen publiceeren. Ik dacht dat jij dat juist liefst het eerste deed, correctheidshalve. Ik kan het toch ook in een andere cour. laten zetten de N.A.C. of v. Vriesland zal het toch *graag* in de N.R.C. opnemen!

Ik moet er dus op staan dat mijn brieven aàn de redactie gelezen worden *door* de redactie - wil wel een iets andre vorm kiezen - Maar 't eenvoudigste is toch dat jullie zelf - je bezwaren eens openlijk belijden! Het spijt mij dat deze lange correspondentie noodig is - je zult wel genoeg te doen hebben. Ik hoop dat er door dit schrijven geen nieuwe misverstanden ontstaan. Maar ik moet hier natuurlijk over hooren.

tàt Slauerhoff

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Bergen N.H., 22 maart 1935

aant.

aant.

Beste t Br.

Op mijn laatste brief welhaast 12 dagen geleden uit Parijs gezonden nog geen antwoord. Dit verwacht ik gaarne hier. Zooals ik schreef - ik verwacht dat je mijn uittreden publiceert in de voor die daarvoor aangewezen is en ik meen dat het recht en billijk is dat v V. *weet hoe* geprononceerd jullie opinie was.

Houdt mij ten goede: de manier waarop je duel met Marsman verder was uitgesponnen in Panoptica - en vlamingia kan *onmogelijk strekken* Forum bemind te maken bij onbevooroordeelde buitenstaanders. Mijn idee een tegenwicht tegen dat al te literaire en dialectische te vormen in de persoon van een minder literair 3e redacteur had ook wel eenige overweging verdiend - Als dit zoo doorgaat zal het Forum er ook naar gaan. Met de beste bedoelingen

je t à t Slau

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum

J.J. Slauerhoff
aan
Menno ter Braak (Den Haag)

Bergen N.H., 1 april 1935

aant.

aant.

B t Braak

Ik heb nu nòg geen antwoord op mijn vorige brief - Wil je nu o.m. en vooral mijn uittreden publiceeren en ook dat ik met de zoogn Forumgroep niet meer uitstaande heb of niet?

Jany en ik wilden erg graag weten hoe het zit met die 2 stukjes v. Greshoff in de Literaire Gids t.o. elkaar gepubliceerd. Wij vragen dit uit belangstelling en in de hoop een bevredigende verklaring te.

Wij beiden ook lazen met genoegen je stuk over Spengler en bewonderden de slot-fulminatie tegen Huizinga -

t à t h gr.

Slauerhoff

Hoor ik nu dus iets?

Origineel: Den Haag, Letterkundig Museum